

На сьогодні оцінити економічні наслідки (втрати чи переваги) в Україні і світі від пандемії COVID-19 повністю не можливо, через подальше поширення вірусу. Однак варто зазначити, що вітчизняна структура економіки на початку пандемії виявилася достатньо стійкою до прояву коронакризи: значна питома вага сільськогосподарської продукції у виробництві та експорті; значне падіння цін на енергоносії, що зменшило витрати на їхній імпорт; попит на ІТ-послуги вітчизняних компаній; відносно високі ціни на залізну руду та металопродукцію; тощо не призвели до критичних показників у зовнішній торгівлі і як видно з табл. 1 і рис. 1 відновлення економіки відбувається уже протягом 2021 року.

Перелік використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.02.2022)
2. Шепотило О. Вплив COVID-19 на світову економіку та зовнішню торгівлю України. *Вокс Україна*. URL: <https://voxukraine.org/vpliv-covid-19-na-svitovu-ekonomiku-ta-zovnishnyu-torgivlyu-ukrayini/> (дата звернення: 12.02.2022)
3. Як коронавірус вплинув на українську торгівлю, та чим він був корисним для економіки. URL: <https://hromadske.ua/posts/yak-koronavirus-vplivuv-na-ukrayinsku-torgivlyu-ta-chim-vin-buv-korisnim-dlya-ekonomiki> (дата звернення: 12.02.2022)

Бублей Галина, Мокій Анатолій, Янович Арсеній
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І.Долішнього НАН України»
м.Львів

КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКТИВНОЇ СПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

1. З 24 лютого 2022 року відбувається трансформація трьохсотрічної визвольної війни України з Росією, яка загострилася у різних прихованих і невійськових формах з 1991 року після відновлення незалежності, у реальну військову агресію по всьому периметру кордонів нашої держави. Незважаючи на безпрецедентний масштаб санкцій проти агресора з боку країн світу, йому вдається утримувати стабільною макроекономічну ситуацію, щонайменше на найближчі два-три місяці. Відтермінованими у коротко- і, навіть, середньостроковому періоді можна вважати наслідки розширення санкцій проти високотехнологічного сектору економіки РФ і суто віртуальними – санкції на додаткових членів сімей олігархів, пропагандистів та військових. Лише побіжний аналіз санкційної політики доводить до висновку про неістотний їх вплив на припинення військових дій і виведення окупаційних військ за межі

України. Становище яке склалося, показує реальну безпорадність багатосторонніх систем регулювання світового порядку і доводить до висновку про довготривалий характер війни з країною-агресором.

2. В цих умовах необхідний перегляд усталених підходів як до стратегування, так і до розв'язання гострих соціально-гуманітарних і безпекових проблем збереження, самовідтворення і розвитку української нації. Певною мірою це стосується поняття “конкурентна стратегія безпеки розвитку”, яка розглядається нами в [1] у послідовному взаємозв'язку з конкурентними макромоделями, політиками та механізмами їх реалізації. Поняття “конкурентність” стосується не лише зорієнтованості на підвищення рівня національної конкурентоспроможності та її складників на різних рівнях системної ієрархії управління. Ідеться про інший методологічний підхід до обґрунтування цілей, об'єктів, суб'єктів, часового періоду політик, стратегій, механізмів їх реалізації з визначенням домінантними самовідтворення народу і збереження ресурсів для майбутнього. Теоретичним базисом такого підходу є розуміння конкурентності Р. Маєрсона, інститутів капіталізму та трансакційних видатків майбутніх періодів О. Вільямсона, положення економічного націоналізму Ф. Ліста та Іншого Канону Е.Райнерта. Об'єктом конкурентної макромоделі, стратегії і політики є продуктивна спроможність нації, яка в контексті положень, запропонованих А.Філіпенком [2], розглядається нами як багатовимірний процес, який відображає спроможність певної соціально-економічної системи макро-, мезо-, мікро-, нанорівня ієрархії до продуктивного використання усіх ресурсів, у тому числі нематеріальних, позаекономічних, в динаміці і в стратегічній перспективі з урахуванням викликів глобального середовища.

3. До таких викликів відноситься й порушення правил міжнародного порядку у формі анексії АР Крим, військових дій в Донецькій і Луганській областях, а у даний час – неоголошена війна РФ з Україною. Загострення проблем виживання нації не заперечує зорієнтованості на конкурентність політик в стратегічній перспективі при здійсненні таких першочергових напрямів і заходів відновлення економічної активності в регіонах: (1) аудит наявних ресурсів; (2) стимулювання інвестицій та імпорту технологій у військово-економічний сектор; (3) забезпечення збалансованого експорту-імпорту технологій та продуктів інтелектуальної праці; (4) зміцнення енергетичної безпеки; (5) формування сектору креативного та циклічного підприємництва з дотриманням критеріїв безпеки споживання; (5) створення регіонального сегмента фінансового ринку України для відновлення економіки.

4. До базових принципів функціонування такого сегменту віднесемо: інституціональну інтегрованість в європейську фінансову систему для запобігання корупційним проявам; концентрацію зусиль і ресурсів на інвестиційній та інноваційній активності в означених вище напрямках через інвестиційні, взаємні, пенсійні фонди і фонди відновлення, венчурний бізнес, страхування ризиків здійснення і релокації інвестицій з економіки країни-агресора.

В просторовому вимірі створення регіонального фінансового сегменту відновлення економіки доцільне в одному з прикордонних обласних центрів з потужним науковим та освітнім потенціалом з підготовки студентів з економіки і міжнародних відносин., зокрема в м. Тернопіль на базі ЗУНУ та інших освітніх закладів. В часовому вимірі доцільна концентрація діяльності в західних та інших вільних від окупантів областях з розширенням на де-окуповані регіони України.

Перелік використаних джерел:

1. А.Мокій, К.Антонюк, О.Ляш, М.Флейчук. Конкурентні моделі безпечного розвитку України в умовах інституціональної нестабільності і викликів глобального середовища. *Фінанси України*. 2021(21). С.21-37. <https://doi.org/10.33763/finukr2021.11.021>.

2. Філіпенко А. С. Продуктивна спроможність нації: соціально-економічний вимір. Матеріали Міжнародної наукової конференції “Продуктивна спроможність націй: приклад України” // Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 29 червня 2017 р., м. Київ. С. 13-14.

Войтенко Олексій

Західноукраїнський національний університет
м.Тернопіль

ВІЙНА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІТ-ГАЛУЗЬ

Світ назавжди пам'ятатиме цю дату як початок російського вторгнення в Україну – початок найжорстокішої війни 21 століття в Європі. Ця війна змінила життя мільйонів українців і вплинула на весь світ [1].

Станом на 2020 рік в Україні працювало понад 200 000 розробників. Згідно з офіційними даними CNN, близько 20% компаній зі списку Fortune 500 передають розробку офшорній компанії з розробки програмного забезпечення в регіоні [2].

Нині, вітчизняний ІТ-сектор є одним з небагатьох, які продовжують повноцінно функціонувати в країні. Згідно з опитуванням провідного інтернет-ресурсу DOU, близько 85-90% усіх компаній, які займаються ІТ-аутсорсингом і аутстафінгом персоналу, вже повернулися до роботи. Розглянемо причини активного відновлення до роботи детальніше [3].

Багато ІТ-компаній передбачали саме таку ситуацію. Вони завчасно працювали над переміщенням своїх працівників та їх сімей. На даний час, їхні працівники перебувають у сусідніх з Україною країнах, таких як Польща, Румунія, Угорщина.

Ті, хто не виїхав з країни або вирішив залишитися з родиною, переїхали у відносно безпечні регіони Західної України: Львів, Івано-Франківськ, Чернівці